

Inträdesprov till lärarutbildningen – löser inte vare sig skolans och lärarutbildningens kvalitetsproblem - men nu föreslås de ändå återinföras

Av Åsa Morberg, docent i didaktik

Fyra borgerliga partier föreslår att blivande lärarstudenter skall ha lägst betyget C i de ämnen de ska undervisa i. Det ska också införas ett obligatoriskt inträdesprov. Anna Ekström delar inte deras uppfattning. Jag känner stor tveksamhet till obligatoriskt lämplighetsprov.

Det finns lokala inträdesprov än idag. Dessa inträdesprov sägs mäta "lärarlämplighet". Om inträdesproven över huvud taget mäter någonting kan diskuteras, eftersom olämpliga studenter ändå kommer in och dessvärre också kommer ut. Det man möjligen kunde se med inträdesproven var kontaktförmåga, kommunikationsförmåga och intresse och engagemang. Inträdesproven avvecklades 1968 och antagningen blev mera enhetlig i högskolan, 1977.

Lärlämplighet är ett komplicerat begrepp. Man kan inte mäta det som krävs genom inträdesprov. Det finns inte heller rutinerade lärarutbildare idag, som har förmåga att sortera bort olämpliga lärarstudenter. Idag finns förresten inga lärarutbildare alls. Det finns lärare i högskolan med tjänstgöring på lärarprogrammet och det är något annat än en rutinerad lärarutbildare. Lärarutbildare finns internationellt, men inte i Sverige.

Det finns olika sätt att bedöma lärarstudenternas möjligheter att klara läraryrket. Under den första delen av lärarprogrammen har kurserna varit yrkesprövande. Ett sådant arbetssätt bygger på en tro att läraryrket går att lära sig. Den nya lärarstudenten har försatts i situationer där man kunnat utbilda och samtidigt få en god bild av förutsättningar för läraryrket. Under exempelvis yrkesintroduktionen i den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen har man satsat på att utveckla lärarstudentens förmåga att skapa kontakt med barn och vuxna och att utveckla kommunikationsförmågan med barn och vuxna. Vidare har man försökt att ta reda på vilket intresse och vilket engagemang lärarstudenten visar.

Undervisningen på lärarprogrammet har sedan varit av sådan karaktär att utvecklingsförmågan har kunnat bedömas. Med dessa modeller som tillämpats avråds sedan en hel del lärarstudenter från fortsatt lärarutbildning och får hjälp att ta ny ställning till sitt yrkesval. Om många studenter slutar så får lärarprogrammet problem med examinationssgraden vilket är en paradox.

Det har förekommit kritik mot lärarutbildningarna genom att det är alltför många som avslutar sin lärarutbildning utan examen. Med ett antagningssystem som baseras på be-

tyg är detta helt i sin ordning. Om någon lärarstudent måste byta program, så finns studievägledare som ger yrkesrådgivning. Det sätt som tillämpas på lärarprogrammet med intagning på betyg och ett yrkesprovande uppläggnings av den första delen av lärarprogrammet är ett bra sätt att gallra bort studenter som inte bör bli lärare.

Vad kommer återinförandet av obligatoriskt inträdesprovet till lärarutbildningen att betyda? Om det inte finns tydliga krav på att lärare ska ha adekvat lärarutbildning, så hjälper det knappast att avhysa lärarstudenter, då de kan börja arbeta som utbildade och obehöriga lärare istället. De flesta människor anser sig dessvärre vara experter på skolan. Alla vuxna har gått i skolan i många år och tycker sig veta vad de pratar om. Dessa "kvasiexperter" är förödande för skolan, inte minst genom förslaget att återinföra ett så kritiserat inträdesprov.

Det finns politiska tyckande på svag grund, om hur vi ska komma till rätta med skolans och lärarutbildningens problem. De som egentligen borde tillfrågas om skolans problem är de utbildade, behöriga och professionella lärarna. Lärare tillfrågas inte. Det har att göra med att lärarna också sitter på de anklagandes bänk och sägs utgöra skolans problem. Nu är det politiskt korrekt att tycka att inträdesprov är en bra modell för "att skilja agnarna från vetet." Inträdesprov är dock ingen som helst garanti för att vi inte får in mindre lämpliga lärarstudenter i lärarutbildningen.

Jag instämmer i f.d. kanslern Anders Flodströms yttrande i LR:s tidning för många år sedan: "Alla ska komma in på lärarutbildningen - men alla ska inte komma ut."